

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/496/2014
Identifikačné číslo spisu:	3812223303
Dátum vydania rozhodnutia:	10.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3812223303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanému F. F., bývajúcemu v B., o zaplatenie 244,55 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 16C 112/2013, o dovolaní Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS so sídlom v Prešove, Námestie legionárov č. 5, IČO: 42 176 778, zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom so sídlom v Lučenci, J. Kráľa č. 5/A, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 14. mája 2014 sp.zn. 5Co/257/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Prešov, Námestie Legionárov 5, IČO: 42 176 778, je povinné zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 34,28 €, na účet právneho zástupcu advokátskej kancelárie TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Prievidza platobným rozkazom z 1. marca 2013 č.k. 11Ro/378/2012-27 uložil žalovanému, aby do 15 dní od jeho doručenia zaplatil žalobcovi 244,55 € s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 244,55€ od 25. septembra 2012 do zaplatenia a náhradu trov konania 16,50 € a trov právneho zastúpenia 70,12 € na účet právneho zástupcu žalobcu, alebo aby v tej istej lehote podal proti platobnému rozkazu odpor.

Okresný súd Prievidza uznesením z 22. januára 2014 č.k. 16C/112/2013-47 nepripustil vstup Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej len „HOOS,“) do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného s tým, že doručením písomného oznámenia HOOS (pozn. dovolacieho súdu, podaním doručeným okresnému súdu dňa 14. januára 2013 HOOS oznámilo súdu vstup do konania) nenastali účinky vzniku vedľajšieho účastníctva. Zároveň odmietol odpor z 12. júna 2013 podaný HOOS proti platobnému rozkazu Okresného súdu Prievidza z 1. marca 2013 č.k. 11Ro/378/2012-27. Rozhodol tak s

odôvodnením, že účel skráteného konania vylučuje vedľajšie účastníctvo v tomto štádiu konania, keďže žalobca vzniesol námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníka v skrátenom konaní, súd o prípustnosti rozhodoval v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p. Vzhľadom na absenciu výslovnej právnej úpravy ako postupovať v prípade, keď dorúčením oznámenia tretej osoby súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník, nenastanú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva, súd považoval za potrebné rozhodnúť, že dorúčením oznámenia HOOS nenastali účinky vedľajšieho účastníctva a akékoľvek úkony tohto subjektu urobené v konaní do tohto rozhodnutia sú neúčinné. Odpor HOOS odmietol ako podaný neoprávnenou osobou v zmysle § 174 ods.3 písm. c/ O.s.p. aj z toho dôvodu, že podľa § 172 ods. 1, § 173 ods. 1 a § 174 ods. 2 O.s.p. výlučnú legitimáciu na podanie odporu má odporca prípadne jeho splnomocnený zástupca nie však vedľajší účastník. Keďže v prejednávanej veci žalovaný odpor nepodal, nadobudol platobný rozkaz účinky právoplatného rozsudku.

Proti uvedenému uzneseniu podalo HOOS odvolanie. Krajský súd v Trenčíne uznesením zo 14. mája 2014 sp.zn. 5Co/257/2014 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v celom rozsahu naň poukázal. Poukázal tiež na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že v štádiu tzv. skráteného konania je vedľajšie účastníctvo vylúčené. Pripustenie vzniku vedľajšieho účastníctva už v tomto štádiu konania by nevyhnutne vyvolalo celú radu ďalších procesnoprávných otázok, na ktoré aktuálne znenie Občianskeho súdneho poriadku neposkytuje žiadnu odpoveď. Odvolací súd uviedol, že nespochybňuje poskytovanie zvýšenej ochrany spotrebiteľa v zmysle práva Európskej únie, pokiaľ však ide o skrátené konanie táto ochrana sa realizuje výlučne prostredníctvom ustanovenia § 172 ods. 9 O.s.p. Rovnako sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že vedľajší účastník nemá právo na podanie odporu proti platobnému rozkazu. Odvolacie námietky HOOS považoval za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal HOOS dovolanie a namietal, že mu v danom prípade bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. Tvrdil, že odvolací súd pri posudzovaní veci opomenul zmysel a účel právnej úpravy zakotvanej v ustanovení § 93 ods. 2 v spojení s § 93 ods. 4 veta prvá O.s.p. Vstup spotrebiteľského združenia do konania zákon v ustanovení § 93 ods. 2 O.s.p. totiž priamo predpokladá. Vedľajší účastník môže do konania vstúpiť v ktoromkoľvek štádiu konania do jeho právoplatného skončenia, pričom nie je rozhodné, či sa jedná o konanie sporové alebo nesporné ani, či je odporca v konaní pasívny alebo sa aktívne bráni a ani to, či sa jedná o konanie skrátené alebo nie. Len z pasivity odporcu totiž nemožno vyvodíť, že s nárokom súhlasí, a už vôbec nie to, že z tohto dôvodu ide o konanie nesporné. Rovnako nemožno za nesporné konanie považovať konanie skrátené, a to len z dôvodu, že v ňom zatiaľ odporca neprezentoval svoju obranu. Výslovil názor, že bol oprávnený podať odpor proti platobnému rozkazu, pretože do konania vstúpil pred tým, ako platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť, a tak má rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Podľa názoru HOOS môže vedľajší účastník, ktorým je združenie na ochranu spotrebiteľa, podať akýkoľvek opravný prostriedok vždy (i odpor proti platobnému rozkazu), keď sleduje naplnenie práv politiky EÚ pri ochrane spotrebiteľov. Poukázal na to, že súd prehliadol skutočnosť neprijateľnosti zmluvných podmienok a použitie nekalej obchodnej praxe v prejednávanej veci. Odmietnutím odporu HOOS a potvrdením odmietajúceho uznesenia odvolacím súdom bolo posudzovanie nároku presunuté na neznaleho spotrebiteľa a to aj napriek požiadavke „iura novit curia,“ a potrebe zneplatňovania nerovnovážnych podmienok a postupov dodávateľa v rozpore s dobrými mravmi. V zmysle § 93 ods. 4 O.s.p. je súd povinný posúdiť, či odpor vedľajšieho účastníka je v prospech hlavného účastníka a ani prípadná nečinnosť žalovaného nemôže byť posudzovaná ako konkludentný súhlas s uplatnenou žalobou. Z tohto dôvodu nejde o nezvratné účinky podaného odporu zo strany vedľajšieho účastníka, pretože súd môže po vyhodnotení odporu dospieť k záveru, že nie je na prospech účastníka a odmietnuť ho. Poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veciach Oceano Grupo Editorial, Salvat Editorial, C-240/98 až C-244/98, Mostaza Claro C-168/05 a Godard C-429/05, kde bolo judikované, že v krajinách, v ktorých nie je povinné zastúpenie advokátom, majú sudy povinnosť ex offio skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a spotrebiteľov

nezaväzovať na plnenie z takýchto nekalých podmienok. Na naplnenie tohto účelu je potrebné vykladať aj ustanovenia O.s.p. o vedľajšom účastníctve právnickej osoby určenej na ochranu spotrebiteľov, a preto ak vstúpi do konania ešte pred právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, má všetky práva ako účastník vrátane vlastnej lehoty na podanie opravného prostriedku. V závere žiadal, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobca sa k dovolaniu vyjadril a uviedol, že v skrátenom konaní je vedľajšie účastníctvo vylúčené z povahy veci s poukazom na judikatúru najvyššieho súdu. Vytýkal HOOS, že paušálne vstupuje do konaní bez ohľadu na vôľu spotrebiteľa, stav konania a účelnosť jeho úkonov. Napadnuté rozhodnutie považoval za správne a navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania v sume 35,55 € s DPH.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) najskôr skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie HOOS smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, ktoré nemá znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania HOOS preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie HOOS nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania HOOS preto z týchto ustanovení nevyplýva.

HOOS v dovolaní namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). O odňatie možnosti pred súdom konať ide v prípade takého procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Judikatúra už dospela k záveru, že o prípad odňatia možnosti pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne odvolanie, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup (viď primerane R 23/1994). Obdobne možno za postup odnímajúci možnosť pred súdom konať označiť tiež odmietnutie odporu proti platobnému rozkazu v procesnej situácii, v ktorej pre taký procesný postup neboli dané zákonné predpoklady.

Odňatie možnosti pred súdom konať má podľa názoru HOOS spočívať v tom, že sudy vec nesprávne právne posúdili, keď nepripustili, aby do konania na strane žalovaného vstúpilo občianske združenie s

dôvodením, že účinky vzniku vedľajšieho účastníctva nemôžu nastať v tzv. skrátenom konaní a odmietli jeho odpor proti platobnému rozkazu ako podaný neoprávnenou osobou.

Dovolací súd pripomína, že ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). Podľa § 174 ods. 2 O.s.p. ak čo len jeden z odporcov podá včas odpor s odôvodnením vo veci samej, zrušuje sa tým platobný rozkaz v plnom rozsahu a súd nariadi pojednávanie.

Právny názor, podľa ktorého v tzv. skrátenom konaní nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tretieho subjektu na strane žalovaného a že vedľajší účastník v takom prípade nie je oprávneným subjektom na podanie odporu proti platobnému rozkazu vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach z 10. októbra 2012 sp.zn. 6 Cdo 207/2011, z 21. októbra 2013 sp.zn. 7 Cdo 135/2013, z 30. októbra 2013 sp.zn. 6 Cdo 357/2012, z 31. marca 2014 sp.zn. 2 Cdo 122/2013, z 27. októbra 2013 sp.zn. 1 Cdo 210/2012, z 28. januára 2014 sp.zn. 4 Cdo 209/2013, z 21. júna 2014, z 21. júla 2014 sp.zn. 3 Cdo 389/2012, zo 14. januára 2015 sp.zn. 3 Cdo 440/2014, z 21. júla 2014 sp.zn. 3 Cdo 389/2012, zo 14. januára 2015 sp.zn. 3 Cdo 440/2014 3 Cdo 389/2012, z 27. októbra 2014 sp.zn. 7 Cdo 462/2014, z 8. decembra 2014 sp.zn. 5 MCdo 4/2014, z 21. augusta 2014 sp.zn. 6 M Cdo 3/2014, z 22. októbra 2014 sp.zn. 6 MCdo 11/2014, z 26. januára 2015 5 M Cdo 6/2014, z 10. marca 2015 sp.zn. 8 M Cdo 6/2014 a iné.

Najvyšší súd v uznesení z 28. októbra 2013 sp.zn. 1 Cdo 210/2012 vyslovil tiež právny názor, podľa ktorého odpor proti platobnému rozkazu je riadny opravný prostriedok sui generis proti meritórnemu výroku platobného rozkazu. Na jeho podanie je z povahy vecí subjektívne legitimovaný len odporca (žalovaný). Ustanovenie § 174 ods. 2 O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v tom zmysle, že ak odporca (žalovaný) nepodá odpor v zákonom stanovenej lehote, môže ho podať vedľajší účastník. Ani prípadný včasný súhlas odporcu (žalovaného) na podanie odporu vedľajším účastníkom, nemôže preklenúť dikciu ustanovenia § 172 O.s.p., v zmysle ktorej je na podanie odporu subjektívne legitimovaný len odporca (žalovaný), teda nie vedľajší účastník.

Na právnych záveroch uvedených vo vyššie označených rozhodnutiach zotrúva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci a uzatvára, že pokiaľ HOOS oznámilo svoj vstup do konania v štádiu skráteného konania, nenastali týmto úkonom účinky vzniku vedľajšieho účastníctva na strane žalovanej, HOOS sa tak nemohlo stať vedľajším účastníkom v prebiehajúcom konaní a nemohlo v konaní ako účastník realizovať žiadne procesné oprávnenia vyplývajúce mu z občianskeho súdneho poriadku a v danom prípade nebolo oprávnené ani podať odpor proti platobnému rozkazu, preto nepripustením vstupu HOOS do konania a odmietnutím odporu ním podaného (resp. potvrdením napadnutého uznesenia odvolacím súdom) nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Na doplnenie a zároveň tiež k námietke dovolateľa, že súd ex offio kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok vôbec neuskutočnil, dovolací súd uvádza, že Súdny dvor Európskej únie v rozsudku z 27. februára 2014 sp.zn. C 470/12 dospel k názoru, že vnútroštátna úprava neumožňujúca HOOS vstup do (exekučného) konania, nie je v rozpore s právom Európskej únie. I keď v uvedenom prípade išlo o vstup HOOS do exekučného konania, sú viaceré závery vyjadrené v tomto rozsudku použiteľné aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd preto poukazuje na to, že v bodoch 45. a 46 uvedeného rozsudku Súdny dvor konštatoval nasledovné: „Ani smernica 93/13, ani po nej nasledujúce smernice, ktoré dopĺňajú právnu úpravu ochrany spotrebiteľov, neobsahujú ustanovenia o úlohe, ktorá môže alebo musí byť priznaná združeniam na ochranu spotrebiteľov v rámci individuálnych sporov týkajúcich sa spotrebiteľa. Smernica 93/13 teda neupravuje otázku, či také združenia majú mať právo stať sa vedľajšími účastníkmi konania na podporu spotrebiteľov v rámci takých individuálnych sporov. Z toho vyplýva, že v prípade neexistencie právnej úpravy Únie, pokiaľ ide o možnosť združení na ochranu spotrebiteľov stať sa vedľajšími účastníkmi konania v individuálnych sporoch týkajúcich sa spotrebiteľov, vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu prináleží, aby na základe zásady procesnej autonómie také pravidlá zaviedol, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej

priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú obdobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie), a že nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právo Únie (zásada efektivity)“. V bodoch 53. až 56. predmetný rozsudok ďalej uviedol, že hoci smernica „vyžaduje v sporoch, ktoré sa týkajú predajcu alebo dodávateľa a spotrebiteľa, aktívny postup vnútroštátneho súdu rozhodujúceho v týchto sporoch, ktorý je nezávislý od zmluvných strán, v každom prípade nemožno tvrdiť, že odmietnutie pripustiť vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na podporu spotrebiteľa predstavuje porušenie práva tohto spotrebiteľa na účinný prostriedok nápravy pred súdom tak, ako to zakotvuje uvedený článok (pozn.: čl. 47 Charty základných práv Európskej únie). Okrem toho vedľajšie účastníctvo združenia na ochranu spotrebiteľov nemožno stavať na rovnakú úroveň ako právnu pomoc poskytovanú v určitých prípadoch podľa tohto článku osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky. Pokiaľ ide o možnosť združenia na ochranu spotrebiteľov dovoľávať sa v tomto kontexte uvedeného článku, je potrebné konštatovať, že odmietnutie pripustiť toto vedľajšie účastníctvo v konaní týkajúcom sa spotrebiteľa neovplyvňuje právo uvedeného združenia na účinný prostriedok nápravy na obranu práv, ktoré sú mu priznané ako združeniu tohto typu, spočívajúcich najmä v jeho práve na kolektívnu žalobu, ktoré má podľa článku 7 ods. 2 smernice 93/13. Navyše treba dodať, že podľa predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy môže združenie priamo zastupovať takého spotrebiteľa vo všetkých konaniach vrátane exekúcie na základe plnomocenstva udeleného spotrebiteľom“.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania HOOS nemožno vyvodiť z ustanovení § 237 a § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní (procesne) úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti HOOS, ktoré úspech nemalo (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k dovolaniu z 12. decembra 2014 vo výške 34,28 Eur, pozostávajúcu z tarifnej odmeny v sume 20,53 € (podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov), režijného paušálu v sume 8,04 € (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky) a DPH 20% z vyššie uvedených súm 5,71 € (§ 18 ods.3 cit. vyhlášky).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.